

לענין חסירה וחו דלא היה פסול בזה כל זמן שלא נחמד היה להם לחתום השעור בזה דזה ודאי דבקרע כל דבר אין פסול אלא ודאי שאין פסול בפחות משלשה ואף שלמי מה שכתב ב"י בפירוט דברי רמב"ם בדיון בין שיטה לשיטה משמע דיש בעיניו חי' דכ"ר חסירה או אין לר"ד הכי' פירושה לאו עיקר אלא כמ"ס בחרוץ הראשון ע"ש: (ב) לא יתפור. הטעם דלמיעוט ב"ר וכמ"ס בסמוך דבעיניו זה אלי ואזכור ועל כן לר"ד לטקן היריעה ופסוטה שנס דבשום מנחון בקלף לא מהני בזה כיון שיש כאן פסול וזהו כנחלק האות דבסמוך ובהא ליימי הכי' דמסר"ם שאסור דבקרע כמו שכתב בעור ונראה דדעידע אל תקנה בחסירה או בדבר זה ומה שלא בשעת הקריאה שאין להוציא אחרת שבילו וזה דהא אין כאן פסול רק דליוור היודר וכל שכן אם אין שם ספר תורה אחרת שיש לקרות בזמן החזרה: (ג) ובין תיבה לתיבה כ"ו. שזהו הכעו' נגמ' לרמב"ם כמ"ס ב"י ולא איפשטא ובעוד לא כתב אלא בין שיטה לשיטה ונראה שלא נרס נגמ' הך בין תיבה לתיבה וכן הוא נגמ' שלטו וזכאמת הוא תמוה דזה הוא נכלל בזה שכתב חתלה שיש חילוק בין שני שיטות לשלשה ולרמב"ם שגורס בין לתיבה כ"ל' דלשיל מיידי בין אחיות ו"כ כ"מ' ופסק הרמב"ם לקולא דס"ל שאין כאן אחרת דלורייא ומוזכר בחסובה הרא"ש שכתב בית יוסף דקדק בגליון של ס"א פשיטא אינו פוסל כלל ולא דבסבור שמחמיר בזה אלא כרמב"ם דמיקל והיינו אפי' גם בקרע בין תיבה לתיבה ואפי' חוץ שלש. ולענין הלכה יש להחמיר בין תיבה לתיבה כמו בין האחיות כדעת בעור בזה דתוך ג' לא יתפור: (ד) וכן אם נחמד דבר כותבין על הקלף כ"ו. דאין זה דומה לנחלק גוף האות ע"י הקריעה דבסמוך דלא מהני קלף הדבוק דשם אין כתב כי אם ע"י הדבק והע"כ. שפסקי הקריעה כוונתם זה בזה ולא נחמד הקלף אלא שנקבע וכסדר מ"מ נפסל כסרי אין מוקף גיול ע"פ ולכוונתו דכל שיש פסול בס"ח בכתיבה שעת כתיבה אוליין וכן מהני ליה הדבוק לעשותו מוקף גיול דאחר שעת כתיבה אוליין וכן בפסול קרע חוץ ג' משא"כ אם לא היה עדיין פסול אלא חסרון

יתקן כל מה דאפשר: ג ואם ניכר הגיול שהוא עמוץ כ"ו. וס"ח דין לכולו עלמא יתפור כסרי הגיולין הן לגמרי והקלפים שלנו גם כן לגמרי אם הן הדבר ידוע שאין החסירות ניכרות בס"ח ואפילו כ"ו יתפור וכן לדבק קלף על הקרעים בדבק. כ"כ הכ"ח והלר"ד ע"ס: ד בין דף לרף יתפור כ"ו. משמע דכסרי' יתפור בכל ענין אבל דעת הסוד דלא נקדע בין שטה לטקס או בין דף לרף שלא כנגד כחצו עד שאלו נקדע כן כנגד כחצו היה נכנס חוץ ג' שיעין לא יתפור וע"ס: ה ובין תיבה לתיבה ג' יל פירושו דכרישא מיידי בין אות לאות ומ"מ לא נחלקלף האות וכל מיידי בין תיבה לתיבה ולא בין אות לאות כלק יתפור אבל כסרי נראה שאין מחלק בין אות לאות ובין תיבה לתיבה ע"ס: ו כל זמן שמוחר לתפרס. כלומר אם הוא קרע כהן בחוץ ב' שיעין או בחוץ ג' ועיין בענין שמוחר לתפרס

וב' אחר דת מנחת דף א"ל כ"ל: ב דש מנחת דריח כ"ל: ג כ"ל: ד כ"ל: ה כ"ל: ו כ"ל: ז כ"ל: ח כ"ל: ט כ"ל: י כ"ל: י"א כ"ל: י"ב כ"ל: י"ג כ"ל: י"ד כ"ל: י"ה כ"ל: י"ו כ"ל: י"ז כ"ל: י"ח כ"ל: י"ט כ"ל: כ כ"ל: כ"א כ"ל: כ"ב כ"ל: כ"ג כ"ל: כ"ד כ"ל: כ"ה כ"ל: כ"ו כ"ל: כ"ז כ"ל: כ"ח כ"ל: כ"ט כ"ל: ל כ"ל: ל"א כ"ל: ל"ב כ"ל: ל"ג כ"ל: ל"ד כ"ל: ל"ה כ"ל: ל"ו כ"ל: ל"ז כ"ל: ל"ח כ"ל: ל"ט כ"ל: מ כ"ל: מ"א כ"ל: מ"ב כ"ל: מ"ג כ"ל: מ"ד כ"ל: מ"ה כ"ל: מ"ו כ"ל: מ"ז כ"ל: מ"ח כ"ל: מ"ט כ"ל: נ כ"ל: נ"א כ"ל: נ"ב כ"ל: נ"ג כ"ל: נ"ד כ"ל: נ"ה כ"ל: נ"ו כ"ל: נ"ז כ"ל: נ"ח כ"ל: נ"ט כ"ל: ס כ"ל: ס"א כ"ל: ס"ב כ"ל: ס"ג כ"ל: ס"ד כ"ל: ס"ה כ"ל: ס"ו כ"ל: ס"ז כ"ל: ס"ח כ"ל: ס"ט כ"ל: ע כ"ל: ע"א כ"ל: ע"ב כ"ל: ע"ג כ"ל: ע"ד כ"ל: ע"ה כ"ל: ע"ו כ"ל: ע"ז כ"ל: ע"ח כ"ל: ע"ט כ"ל: פ כ"ל: פ"א כ"ל: פ"ב כ"ל: פ"ג כ"ל: פ"ד כ"ל: פ"ה כ"ל: פ"ו כ"ל: פ"ז כ"ל: פ"ח כ"ל: פ"ט כ"ל: צ כ"ל: צ"א כ"ל: צ"ב כ"ל: צ"ג כ"ל: צ"ד כ"ל: צ"ה כ"ל: צ"ו כ"ל: צ"ז כ"ל: צ"ח כ"ל: צ"ט כ"ל: ק כ"ל: ק"א כ"ל: ק"ב כ"ל: ק"ג כ"ל: ק"ד כ"ל: ק"ה כ"ל: ק"ו כ"ל: ק"ז כ"ל: ק"ח כ"ל: ק"ט כ"ל: ר כ"ל: ר"א כ"ל: ר"ב כ"ל: ר"ג כ"ל: ר"ד כ"ל: ר"ה כ"ל: ר"ו כ"ל: ר"ז כ"ל: ר"ח כ"ל: ר"ט כ"ל: ש כ"ל: ש"א כ"ל: ש"ב כ"ל: ש"ג כ"ל: ש"ד כ"ל: ש"ה כ"ל: ש"ו כ"ל: ש"ז כ"ל: ש"ח כ"ל: ש"ט כ"ל: ש"ס כ"ל: ש"ס"א כ"ל: ש"ס"ב כ"ל: ש"ס"ג כ"ל: ש"ס"ד כ"ל: ש"ס"ה כ"ל: ש"ס"ו כ"ל: ש"ס"ז כ"ל: ש"ס"ח כ"ל: ש"ס"ט כ"ל: ע"פ כ"ל: ע"פ"א כ"ל: ע"פ"ב כ"ל: ע"פ"ג כ"ל: ע"פ"ד כ"ל: ע"פ"ה כ"ל: ע"פ"ו כ"ל: ע"פ"ז כ"ל: ע"פ"ח כ"ל: ע"פ"ט כ"ל: פ"ק כ"ל: פ"ק"א כ"ל: פ"ק"ב כ"ל: פ"ק"ג כ"ל: פ"ק"ד כ"ל: פ"ק"ה כ"ל: פ"ק"ו כ"ל: פ"ק"ז כ"ל: פ"ק"ח כ"ל: פ"ק"ט כ"ל: פ"ק"י כ"ל: פ"ק"יא כ"ל: פ"ק"יב כ"ל: פ"ק"יג כ"ל: פ"ק"יד כ"ל: פ"ק"יה כ"ל: פ"ק"יו כ"ל: פ"ק"יז כ"ל: פ"ק"יח כ"ל: פ"ק"יט כ"ל: פ"ק"כ כ"ל: פ"ק"כ"א כ"ל: פ"ק"כ"ב כ"ל: פ"ק"כ"ג כ"ל: פ"ק"כ"ד כ"ל: פ"ק"כ"ה כ"ל: פ"ק"כ"ו כ"ל: פ"ק"כ"ז כ"ל: פ"ק"כ"ח כ"ל: פ"ק"כ"ט כ"ל: פ"ק"ל כ"ל: פ"ק"ל"א כ"ל: פ"ק"ל"ב כ"ל: פ"ק"ל"ג כ"ל: פ"ק"ל"ד כ"ל: פ"ק"ל"ה כ"ל: פ"ק"ל"ו כ"ל: פ"ק"ל"ז כ"ל: פ"ק"ל"ח כ"ל: פ"ק"ל"ט כ"ל: פ"ק"מ כ"ל: פ"ק"מ"א כ"ל: פ"ק"מ"ב כ"ל: פ"ק"מ"ג כ"ל: פ"ק"מ"ד כ"ל: פ"ק"מ"ה כ"ל: פ"ק"מ"ו כ"ל: פ"ק"מ"ז כ"ל: פ"ק"מ"ח כ"ל: פ"ק"מ"ט כ"ל: פ"ק"נ כ"ל: פ"ק"נ"א כ"ל: פ"ק"נ"ב כ"ל: פ"ק"נ"ג כ"ל: פ"ק"נ"ד כ"ל: פ"ק"נ"ה כ"ל: פ"ק"נ"ו כ"ל: פ"ק"נ"ז כ"ל: פ"ק"נ"ח כ"ל: פ"ק"נ"ט כ"ל: פ"ק"ס כ"ל: פ"ק"ס"א כ"ל: פ"ק"ס"ב כ"ל: פ"ק"ס"ג כ"ל: פ"ק"ס"ד כ"ל: פ"ק"ס"ה כ"ל: פ"ק"ס"ו כ"ל: פ"ק"ס"ז כ"ל: פ"ק"ס"ח כ"ל: פ"ק"ס"ט כ"ל: פ"ק"ת כ"ל: פ"ק"ת"א כ"ל: פ"ק"ת"ב כ"ל: פ"ק"ת"ג כ"ל: פ"ק"ת"ד כ"ל: פ"ק"ת"ה כ"ל: פ"ק"ת"ו כ"ל: פ"ק"ת"ז כ"ל: פ"ק"ת"ח כ"ל: פ"ק"ת"ט כ"ל: פ"ק"ת"י כ"ל: פ"ק"ת"יא כ"ל: פ"ק"ת"יב כ"ל: פ"ק"ת"יג כ"ל: פ"ק"ת"יד כ"ל: פ"ק"ת"יה כ"ל: פ"ק"ת"יו כ"ל: פ"ק"ת"יז כ"ל: פ"ק"ת"יח כ"ל: פ"ק"ת"יט כ"ל: פ"ק"ת"כ כ"ל: פ"ק"ת"כ"א כ"ל: פ"ק"ת"כ"ב כ"ל: פ"ק"ת"כ"ג כ"ל: פ"ק"ת"כ"ד כ"ל: פ"ק"ת"כ"ה כ"ל: פ"ק"ת"כ"ו כ"ל: פ"ק"ת"כ"ז כ"ל: פ"ק"ת"כ"ח כ"ל: פ"ק"ת"כ"ט כ"ל: פ"ק"ת"ל כ"ל: פ"ק"ת"ל"א כ"ל: פ"ק"ת"ל"ב כ"ל: פ"ק"ת"ל"ג כ"ל: פ"ק"ת"ל"ד כ"ל: פ"ק"ת"ל"ה כ"ל: פ"ק"ת"ל"ו כ"ל: פ"ק"ת"ל"ז כ"ל: פ"ק"ת"ל"ח כ"ל: פ"ק"ת"ל"ט כ"ל: פ"ק"ת"מ כ"ל: פ"ק"ת"מ"א כ"ל: פ"ק"ת"מ"ב כ"ל: פ"ק"ת"מ"ג כ"ל: פ"ק"ת"מ"ד כ"ל: פ"ק"ת"מ"ה כ"ל: פ"ק"ת"מ"ו כ"ל: פ"ק"ת"מ"ז כ"ל: פ"ק"ת"מ"ח כ"ל: פ"ק"ת"מ"ט כ"ל: פ"ק"ת"נ כ"ל: פ"ק"ת"נ"א כ"ל: פ"ק"ת"נ"ב כ"ל: פ"ק"ת"נ"ג כ"ל: פ"ק"ת"נ"ד כ"ל: פ"ק"ת"נ"ה כ"ל: פ"ק"ת"נ"ו כ"ל: פ"ק"ת"נ"ז כ"ל: פ"ק"ת"נ"ח כ"ל: פ"ק"ת"נ"ט כ"ל: פ"ק"ת"ס כ"ל: פ"ק"ת"ס"א כ"ל: פ"ק"ת"ס"ב כ"ל: פ"ק"ת"ס"ג כ"ל: פ"ק"ת"ס"ד כ"ל: פ"ק"ת"ס"ה כ"ל: פ"ק"ת"ס"ו כ"ל: פ"ק"ת"ס"ז כ"ל: פ"ק"ת"ס"ח כ"ל: פ"ק"ת"ס"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"י כ"ל: פ"ק"ת"ת"יא כ"ל: פ"ק"ת"ת"יב כ"ל: פ"ק"ת"ת"יג כ"ל: פ"ק"ת"ת"יד כ"ל: פ"ק"ת"ת"יה כ"ל: פ"ק"ת"ת"יו כ"ל: פ"ק"ת"ת"יז כ"ל: פ"ק"ת"ת"יח כ"ל: פ"ק"ת"ת"יט כ"ל: פ"ק"ת"ת"כ כ"ל: פ"ק"ת"ת"כ"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"כ"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"כ"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"כ"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"כ"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"כ"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"כ"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"כ"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"כ"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ל כ"ל: פ"ק"ת"ת"ל"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ל"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ל"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ל"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ל"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ל"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ל"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ל"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ל"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"מ כ"ל: פ"ק"ת"ת"מ"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"מ"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"מ"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"מ"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"מ"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"מ"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"מ"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"מ"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"מ"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"נ כ"ל: פ"ק"ת"ת"נ"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"נ"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"נ"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"נ"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"נ"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"נ"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"נ"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"נ"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"נ"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ס כ"ל: פ"ק"ת"ת"ס"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ס"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ס"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ס"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ס"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ס"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ס"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ס"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ס"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"י כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"יא כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"יב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"יג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"יד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"יה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"יו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"יז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"יח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"יט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"כ כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"כ"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"כ"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"כ"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"כ"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"כ"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"כ"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"כ"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"כ"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"כ"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ל כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ל"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ל"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ל"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ל"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ל"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ל"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ל"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ל"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ל"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"מ כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"מ"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"מ"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"מ"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"מ"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"מ"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"מ"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"מ"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"מ"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"מ"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"נ כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"נ"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"נ"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"נ"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"נ"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"נ"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"נ"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"נ"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"נ"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"נ"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ס כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ס"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ס"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ס"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ס"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ס"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ס"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ס"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ס"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ס"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"י כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"יא כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"יב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"יג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"יד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"יה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"יו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"יז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"יח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"יט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"כ כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"כ"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"כ"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"כ"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"כ"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"כ"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"כ"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"כ"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"כ"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"כ"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ל כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ל"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ל"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ל"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ל"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ל"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ל"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ל"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ל"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ל"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"מ כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"מ"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"מ"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"מ"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"מ"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"מ"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"מ"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"מ"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"מ"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"מ"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"נ כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"נ"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"נ"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"נ"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"נ"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"נ"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"נ"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"נ"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"נ"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"נ"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ס כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ס"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ס"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ס"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ס"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ס"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ס"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ס"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ס"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ס"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"י כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"יא כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"יב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"יג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"יד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"יה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"יו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"יז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"יח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"יט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"כ כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"כ"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"כ"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"כ"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"כ"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"כ"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"כ"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"כ"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"כ"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"כ"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ל כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ל"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ל"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ל"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ל"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ל"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ל"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ל"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ל"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ל"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"מ כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"מ"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"מ"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"מ"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"מ"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"מ"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"מ"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"מ"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"מ"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"מ"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"נ כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"נ"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"נ"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"נ"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"נ"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"נ"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"נ"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"נ"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"נ"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"נ"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ס כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ס"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ס"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ס"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ס"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ס"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ס"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ס"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ס"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ס"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"י כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"יא כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"יב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"יג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"יד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"יה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"יו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"יז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"יח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"יט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"כ כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"כ"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"כ"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"כ"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"כ"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"כ"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"כ"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"כ"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"כ"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"כ"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ל כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ל"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ל"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ל"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ל"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ל"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ל"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ל"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ל"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ל"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"מ כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"מ"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"מ"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"מ"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"מ"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"מ"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"מ"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"מ"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"מ"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"מ"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"נ כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"נ"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"נ"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"נ"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"נ"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"נ"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"נ"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"נ"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"נ"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"נ"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ס כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ס"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ס"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ס"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ס"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ס"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ס"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ס"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ס"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ס"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"י כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"יא כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"יב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"יג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"יד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"יה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"יו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"יז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"יח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"יט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"כ כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"כ"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"כ"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"כ"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"כ"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"כ"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"כ"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"כ"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"כ"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"כ"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ל כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ל"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ל"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ל"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ל"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ל"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ל"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ל"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ל"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ל"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"מ כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"מ"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"מ"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"מ"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"מ"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"מ"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"מ"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"מ"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"מ"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"מ"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"נ כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"נ"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"נ"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"נ"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"נ"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"נ"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"נ"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"נ"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"נ"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"נ"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ס כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ס"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ס"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ס"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ס"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ס"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ס"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ס"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ס"ח כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ס"ט כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"א כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ב כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ג כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ד כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ה כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ו כ"ל: פ"ק"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ת"ז כ"ל: פ"ק"ת"ת"

הלכות תפילין סימן לב

(יט) קטנה (מ) * והכי הלכתא (צ"י) (מא) * לניקב רגל (מב) הימיני (מג) אם נשתתיר ממנו (מד) * מלא ארת קטנה * כשר * ואם לאו פסול: טז (מה) * שנפסק אחת מהאותיות הגה (כ) [יא] (מו) * הפשוטות * כגון וי"ו זי"ן (מז) או שנפסק רגל (הט"ו) וכיוצא בה (מרדכי ה"ק דף ז"ב) (מח) * אם תינוק שאינו באר היטב

שערי תשובה

וגם מה ענין לקרות לה ארוכה בשביל שדחוקה באלמנה. לכן מחוורתא להגיה כמ"ש בד אהרן כ"ל: [יא] הפשוטות. ענה"ט וכ"ש שאין לדברי

להקשות עליו והעלה דהך נפסק רגל הא' מקומו אח"כ מיהו אם לא ביאור הלכה

להקל בניקב כל חוכו: * והכי הילכתא. עיין גמ"ב סק"מ שכתב מדבריו וכו' וכן משמע צ"י ועיין דה"ח נה"ל קה"ח גדון כ"ו דמשמע מדבריו דמטעם ספיקא דדינא החמיר הרמ"א ולדבריו שם ניקב כל חללו וניקב רגל השמאלי עד שלא נשמיר בו כמלא או"ק חד דינא איח להו אבל המעיין בד"מ הארוך יראה להדיא מדבריו דמפסיכ לדעת המרדכי דמקיל בניקב כל חללו אי"כ ממילא רגל השמאלי שיה לרגל ימיני לפסול כדודו להמעין בפוסקים דהא כהא תלוא לנד מהר"ם שכתב הטור מיקל בשניהם: * ניקב רגל הימיני אם נשתתיר וכו'. עיין גמ"ב נפסק"א שכ' שם דינא דהמ"א שהביא בשם הר"מ דאם נשאר לעובי האות כמו וי"ו או וי"ד דקה כשר וכחננו ע"י הטעם דאין שיעור לעובי האותיות כ"ו כחננו לפי מה שכתב הפמ"ג בסתם זה סק"י ע"י דאם נשאר שריטה דקה שמור די נכך משמע לכאורה לפ"ו דאפילו כ"ש כשר ולא יתכן לפ"ו לשון הגמרא להר"מ דהכי איפא שם ניקב ירכו אם נשמיר הימנו כמלא או"ק כשר וא"ל פסול משמע להדיא דאפילו נשמיר כ"ש פסול. אך בחמת זה אינו מוכח כ"א לפי שיטתו דהמאירי מש"כ לדידן לא מירי הגמרא כלל בנפסק האות מעובי עיין בפמ"ג שם ואין צריך שיבאר מה האות כמלא או"ק מ"מ ז"ע אחרי שהמ"א הביא: * מלא או"ק. ואם זה הכתב הוא מכתב ביוני לכאורה דאין מועיל אם כמלא או"ק הוא מכתב קטן דלכ"כ אין שיעור לדבר אבל אם זה הכתב הוא ככתב גדול ינראה דנדחי מהני אם כמלא"ק הוא מכתב ביוני: * כשר. עיין גמ"ב מה שכ' שאין צריך להראות להמיוק בן משמע מכל האחרונים ה"ה הפרישה והט"ו והפמ"ג ומתה"ש ודה"ס ולא שנקיין פשוטות דהני גדולים משום ספיקא דיד אפרים ובחמת פליאה נשגבה על דבריו האין רזה לומר דדעת המ"א בנמ"א הוא כך הלא מד"מ מוכח להדיא וכן בפרישה דדעת המרדכי הוא דלא בעינן נה"א וכה"ג רק כמלא או"ק דלכ"כ לא מקשה מידי שם עי"ש ובנכ"ן הלא נרשם בנמ"א נהג"ה בשם מרדכי וכן כתב בהדיא בפמ"ג גמ"ז דאף שבד"מ מנדל לומר דדעת הטור כהמאירי מ"מ בשו"ע סתם כדעת המרדכי וכן בפרישה השיג על הד"מ ומסיק דגם דעת הטור כהמרדכי דלא אמרינן לירוף בנות נפסק וא"כ ממילא מוכח מהגמרא דבאות ה' וכדומה די בשיעור כמלא או"ק לנד. והטעם כה נראה פשוט דקיס להו לחו"ל בנות ה' וכדומה דזה שיעורו בעצם ולכן אין צריך להביא ראיה מהמיוק דהמיוק אין מורגל בה התמונה דכל אחד כתב לכחלה אות ארוך והוא דומיא דחי"ת שיבאר ג"כ לקמן בסכ"ה דאין ראיה מהמיוק משום דאין מורגל בחי"ת של חטוטרות. ומ"מ בדעת אס הראוהו להמיוק דלא חו"ט ולא יכול לקרותו יש להשמיר בה כי ראיתי להשוייר כה"ג שמנדל לומר דאפי' במקומות דלא משגחין על פינוק להקל על ידו משגחין עליו להחמיר ע"ש. ואף דבחי"ת של חטוטרות מטאר לקמן בסוף סכ"ה דקריאתו של חינוק לא מגרע בה היינו משום דשם אין מורגל כלל בחי"ת של חטוטרות דאפילו אם היה נכתב כתיקונו היה קוראו צ"י זי"ן כמבאר בכ"י בסוף סימן ל"ו מש"כ צעניינו:

רנ"ט: (יט) קטנה. היינו יו"ד: (כ) הפשוטות. כגון וי"ו זי"ן או שנפסק רגל הנו"ן כז"ל. וכ"כ בע"מ וכ"ה במרדכי וכ"כ המחבר די אהרן ובקצת נוסחאות כתב או שנפסק רגל האל"ף. והט"ו הרבה מיקרי ה' לפי דעת אלו הפוסקים וכלקמן בסכ"ה ע"ש. ומ"מ נראה דיש להקל ע"י חיקון ודומיא שהקיל הפמ"ג בכף פשוטה שעשאו מרובע ע"י חיקון עי"ש: (מא) ניקב. וה"ה אם נפסק האות בלא נקב או נמחק קצה האות ומיירי השו"ע בצרכו וה"ה אם נפסק קצת מעובי צ"ן ע"י נקיבה או ע"י מחיקה אם נשאר שריטה דקה שמור כמו וי"ו או וי"ד דקה כשר דאין שיעור לעובי האותיות אלא דבניקב צ"ן בעביו צ"ן בצרכו בעינן שניקב לאחר הכתיבה וכלקמן בסט"ו [גמ"א ודה"ת]:

משנה ברורה

לאחר הכתיבה כדבסמוך סט"ו בסופו דאל"ה פסול אפי' אם נשמיר יותר מכמלא אות קטנה גם להרא"ש: (מ) והכי הילכתא. מדבריו אלו משמע דלא להחמיר בלנד פסק כדעת ש"פ אלא דפשיטא ליה דהלכה כוותיהו וא"כ צריך להזהיר מאד להסופרים שנקשלין בה: ובתפילין ומזוזות דבעינן כסדרן לכאורה לא מהני שום חיקון אפילו החינוק קוראו לאות כיון שאנו רואין שאין לו צורת אות דבלא זה לא מיקרי ה' לפי דעת אלו הפוסקים וכלקמן בסכ"ה ע"ש. ומ"מ נראה דיש להקל ע"י חיקון ודומיא שהקיל הפמ"ג בכף פשוטה שעשאו מרובע ע"י חיקון עי"ש: (מא) ניקב. וה"ה אם נפסק האות בלא נקב או נמחק קצה האות ומיירי השו"ע בצרכו וה"ה אם נפסק קצת מעובי צ"ן ע"י נקיבה או ע"י מחיקה אם נשאר שריטה דקה שמור כמו וי"ו או וי"ד דקה כשר דאין שיעור לעובי האותיות אלא דבניקב צ"ן בעביו צ"ן בצרכו בעינן שניקב לאחר הכתיבה וכלקמן בסט"ו [גמ"א ודה"ת]: (מב) הימיני. של הא"ה. כתב הפמ"ג נראה לי דה"ה לשאר אותיות כגון ד' ל' פ' פשוטה ז' פשוטה קו"ף רי"ש או טי"ו או חי"ת [לכאורה בחי"ת בין רגלה הימיני או השמאלי] אם נשאר מהיך הימיני כיו"ד די נכך עכ"ל ועיין לקמן בסתם ל"ו צדיי צורת האותיות בנות ל' ופ' פשוטה וז' פשוטה וקו"ף ובאות ח"י"ו: (מג) אם נשתתיר. היינו מהנקב לנד מעלה ולא מזרפינן ליה מה שלמטה מהנקב אפילו אם חינוק דלא חכים ולא טיפש קראה לאות כיון דאנו רואין שלא נשאר צורת האות כתיקונו וכמו שנכתב בצמ"ח בשם הט"ו אבל אם נשמיר מהנקב ולמעלה [או מההפסק ולמעלה אם נפסק האות באלמנה] כשיעור אות קטנה כשר ואין צריך להראותו לחינוק וה"ה אם כתב לכתחלה רגל קטנה קצרה כזה דכשר ועיין בד אפרים ובביאור הלכה: (מד) מלא או"ק. היינו וי"ד ובקו"ן החמיון שלו לפי מה דפסק לקמן בס"י ל"ו צ"י דלא מיקרי וי"ד בלא קו"ן החמיון: פז (מה) נפסק. י"ל בשני אופנים או מחמת נקב וזה אין כשר כ"א בניקב אח"כ כמו שיכתב בצמ"ח בפנים או ע"י שנחסר הדיו באותו מקום (נג) ובאופן זה היה קאי הדין דשו"ע אפילו אם בחלחל הכתיבה נעשה כך: (מו) הפשוטות. ולפיכך אין מועיל זה אם נשמיר כמלא וי"ד דאדרבה נראית כיו"ד ופסול הלכך בעינן חינוק כזה: (מז) או שנפסק רגל הנו"ן כז"ל. ופי' נו"ן פשוטה וכיוצא בה כגון כ"ף פשוטה שרגלה קצרה ודומה קצת לדל"ת או לרי"ש [מפמ"ג ודה"ת]: (מח) אם תינוק. עיין צט"ו שכתב דהך נפסק מיירי שנפסק קצת מאורך האות ולמטה לגמרי ולא נשאר ממנו רק החלק שקודם ההפסק או תלוי בקריאת החינוק אם ספק לנו אם נשאר כשיעור של האות ההוא. אבל אם נשמיר גם למטה מן ההפסק דהיינו שנעשה ההפסק ברחבו של רגל האות ואחר ההפסק נשאר עוד למטה חלק מן הרגל כזה לא מועיל חינוק דהמיוק יצ"ך מה שלמטה ממנו לחלק העליון ובחמת אין לו לירוף וזה דומה לנפסק רגל הא' אלא צריך לכסות את חלק הנשאר אחר ההפסק ואין זה דומה למש"כ השו"ע כאן דאין צריך לכסות שאר האותיות דבה ודאי מודה ט"ו בשם כה"ג. ועיין בכ"י בסתם ל"ו בנות וא"ו: * אם תינוק. עיין בפמ"ג וד"ר דאם יש כמלא או"ק לידהו כגון וי"ו או נו"ן פשוטה קטנה ויכר יפה

שער הציון (נג) פמ"ג:

הגהות ותיקונים: (א) דאם (ב) ר"ת ה"ר מנחם מאירי: (ג) שכנה ג:

הלכות תפילין סימן לב

(כא) [יין] (מט) לא חכם (נ) ולא טפש * יודע לקרותו כשר * ואם לאו פסול (נא) ואין צרי לבסות לו שאר (כז) אותיות כמו שנוהגים: הגה * מיהו אם אנו רואים שלא נשאר זרות (נג) (נכ) האו נתקנו פסול אע"פ שהמינוק קורא אותו כהלכתו (מרחי ומתרי"ק שורש ס"ט וריכ"ש) יהא דמכשריו באר היטב

שערי תשובה

המנ"א הגנה ע"ן דד אפרס מ"ש ענין נפלא מה ע ענה"ט ועין דגרי המאיר שהיה הכי ומ"ש הא"ר וז אפרס מה באורך. מלאן עד ס"ק ל"א ע"י דד אפרס וז שהיה המנ"א מחשיבת הגדולים וכמה הלכתי נצוה"א וכח עינת ורד"ס כלל ב ס"י ה' סופר שנתחן לו ו השיטה והמשך נגה של ק"פ עד שהגיע לבסוף ועי"ז דומה ו שהוא פסול למה פוסקים אפשר להקל בשעת הדחק דמכח נקולמוס דקה שאינה מאומצת גדולות רק שהאריכות להשו לו תפילין אחרים יכול לנכר על אלו. ואם אירע כן צב לגוררה ולסמנה מחדש שאפשר כבר קדשה השם ובשאר לגרור טלה ולסמנה מחדש אבל לתקן ע"י שיגרור מ ק"פ פשוטה כתיקונה אין לה הכשר רק בשעת הדחק כמו ועי"ן מ"ש המנ"א בשם תשובה מהר"י הלר ומ"ש דד נצרכו יוסף בתמונת הכף פשוטה אם כחנה הכ"ף פשוטה ברת כח גרטי. ומתרי"ס גלאנטי תשובה ס"י קכ"ד הכשר ובי"כ כפ"י והבד שראה ס"ח שכתב מהר"ל ק ס' חב"ב לעלמו דל"ת. ובי"כ בלקו"ט פרי"ח א"ח. ועי"ן סדרון יוסף ס"י ב קו"י יהודי"ן יזמר מהר"ר עד שישוו לרגלי הימנית אין למנ ולכתב ונפרט כו"ד השם רש ד לגרור אריות הקק משי

והמ"א גורם רגל האחד ע"ש ואין לדבריו הבנה ועי"ן נספר חורח חיים בקונטרס עוללות הכרס: (כא) לא חכם. כתב הט"ו נ"ל דהך נספק מ"רי שנפסק קלח מאורך האות ולמטה לגמרי ולא נשאר ממנו רק החלק שקודם ההפסק אז חלח בקריאת המינוק אם ספק לנו אם נשאר כשיעור של האות ההוא אבל אם נשתייר גם למטה מן ההפסק דהיינו שנעשה ההפסק ברחבו של רגל האות ואחר ההפסק נשאר עוד למטה חלק מן הרגל כזה לא מועיל מינוק דהמינוק ילך מה שלמטה ממנו לחלק העליון ובאמת אין לו צירוף וזה דומה לנפסק רגל הא' אלא צריך לבסות את חלק הנשאר אחר ההפסק ואין זה דומה למ"ש הש"ע כאן דאין צריך לבסות שאר האותיות דכח ודאי מודה דצריך לבסות. ב"ח פסק דלא מכשרין ע"י מינוק אלא"כ שכתב מחלה כהלכתו האות ואח"כ נפסק אבל אם נכתב מחלה כך לא מהי מינוק אע"ג דליכא נקב ע"ש וט"ו חולק עליו וכתב דאין חילוק זה דאם אירע שכתב הסופר איזה אות פשוט ונסתפק לו אם הוא ארוך כשיעור שראוי להיות וא"א לו להגיה דהוי שלא כסדרן ודאי מראה למינוק האות ע"ש. ועי"ן בתשובת מטה יוסף ח"א סימן א' שהלך בעד הב"ח. ועי"ן בקונטרס עוללות הכרס: (כז) אותיות. משמע דבין מלפניו ומלאחריו א"צ לבסותו וכ"כ הב"ח בא"ע סימן קכ"ה ע"ש אבל מהר"ט ח"צ בטי"ד" ס"י ל"ב כתב דלקמיה קאמר נקט ואזיל וכן נהגו עכ"ל. וכתב היד אהרן דאף בתינוק שלא למד באותה פרשה אפ"ה צריך לבסות מה שלפניו דלא סימן קנ"ה ס"ק פ"ג ע"ש: (כג) האות. ז"ל מהר"ק שורש פ"ט דבין אלפי"ן שאין היו"ד שלהן נוגעת אל עצמה וכן נק נוגעת לגנה שהוא פסול ואין להכשירו ע"י קריאת המינוק שלא נאמרו דברים הללו אלא היכא שנספק האות וצריך לה מש קטיעה שאנו מסופקים אם הגיע לאורך ו"ו או אם כשיעור יו"ד ולכן תועיל קריאת המינוק דגילו מילתא בעלמא ו יש לה מדלא קראה יו"ד אבל היכא דפשיטא שאין האות נשאר בצורתה מה מועיל בראיית המינוק ועינינו רואות שאין

משנה ברורה
 דצריך לבסות וכן הסכמת (נד) האחרונים [דלא כמשי"כ נספר ישועות יעקב להקל כשיטת המאירי. ובביאור הגר"א בסימן ל"ו משמע ג"כ כהט"ו דלא מצרפינן להאות מה שלמטה]: (מט) לא חכם. היינו (נה) חכם כ"כ שמתין הענין ומתוך זה הוא אומר האות הנפסק ויהיה מספר שפיר אבל אין נקרא חכם אם הוא חכם בהכרת האותיות היעני ואין מבין מה שכתוב לפניו דזהו ודאי ג"כ כשר: (ג) ולא טיפש. טיפש היינו שאינו יודע לקרות האותיות (נו) וכל שיודע לקרות האותיות אע"ג דאינו בקי כ"כ בצורת האותיות כל שאומר דאין צ לזרם אות פסול הוא: (נא) וא"צ לבסות. וכן כתב הלבוש אבל המ"א בשם מהר"ט כתב דצריך לבסות מה שלפניו שאם יתחיל מחלת המקרא סריכה נקט ואזיל (נו) ואפילו מינוק שלא למד באותה פרשה אפילו הכי צריך לבסות לו מה שלפניו עד חיבה זו (נח) אבל חיבה זו וגם מה שלאחריה א"צ לבסותו כלל בכל גווני: (נב) האות. כגון (נז) אלפי"ן שאין היו"ד שלהן נוגעת אל עצמן וכן נקודת הפ"א שאין נוגעת לגנה וכן לכל אותיות שאינן פשוטות שיש הפסק באמצען שהוא פסול בין אם נעשה זה בעת הכתיבה או לאחר הכתיבה שלא מהני קריאת המינוק אלא היכא שנספק האות וצריך לה זה דומה האות במקצת לאות אחר כגון ו"ו קטיעה שאנו מסופקין אם הגיע לאורך ו"ו או כשיעור יו"ד ולכך תועיל דגילו מילתא בעלמא הוא דאורך ו"ו יש לה מדלא קראה יו"ד וה"ה לאות נו"ן פשוטה וכ"ף פשוטה שיש ספק אם יש להם ב' כפופה שדומה במקצת לבי"ח וכה"ג שיש להסתפק אם תמונתה דומה לאות אחרת אבל היכא שאנו רואין שאין האות נשאר על צורתה המינוק ועינינו רואין שאין האות בצורתה. ולכן אין להכשיר האל"ף שרגל שמאלו אין נוגע לקו האמצעי בשביל שי

משי
 יפה שהיא ו"ו או ט"ו כשר ואין צריך להראות להמינוק: או אפילו הוא נקב גדול או הפסק גדול שפרידחו ניכר להד מיקון דלא יהא עדיף מאלו כתב לכתחילה אות קצר כזה דכ: אפילו נעשה ההפסק לאח"כ כגון שקפץ הדיו מהקלף ונשאר ו מהלבוש של הדיו ואפילו אם היה ההפסק קטן כ"כ שלא להדיא והראה להמינוק גם החלק שלמטה מההפסק וקראו דאין מצרפינן לו מה שלמטה כמשי"כ הט"ו. וכ"ו לפנין שיש אבל לפנין מיקון אם המיטק יודע לקרות האות ע"י צירוף מה בתפילין ומזוהות דבעינן כסדרן דוקא דלא נתבטל ממנו לג שהמינוק יודע לקרות ע"י צירוף ואפילו נעשה זה ההפך וכח הפמ"ג דכל זה בשלא ניכר להדיא פרידמן אבל אם ני אין מועיל לו שום מיקון אפילו נעשה לאחר הכתיבה. ועי"ן בנה"ל משי"כ אדות זה: * מיהו אם אנו רואין וכו'. עי"ן ג"כ בלא מיקון אבל לפנין מיקון מהני עכ"פ קריאת המינו בין פשוטות לכפופות והכל דינא כמו שכתבנו מחילה. כ הפמ"ג בסימן זה נהרבה מקומות וזמר דיני הפרטים לג

משי
 יפה שהיא ו"ו או ט"ו כשר ואין צריך להראות להמינוק: או אפילו הוא נקב גדול או הפסק גדול שפרידחו ניכר להד מיקון דלא יהא עדיף מאלו כתב לכתחילה אות קצר כזה דכ: אפילו נעשה ההפסק לאח"כ כגון שקפץ הדיו מהקלף ונשאר ו מהלבוש של הדיו ואפילו אם היה ההפסק קטן כ"כ שלא להדיא והראה להמינוק גם החלק שלמטה מההפסק וקראו דאין מצרפינן לו מה שלמטה כמשי"כ הט"ו. וכ"ו לפנין שיש אבל לפנין מיקון אם המיטק יודע לקרות האות ע"י צירוף מה בתפילין ומזוהות דבעינן כסדרן דוקא דלא נתבטל ממנו לג שהמינוק יודע לקרות ע"י צירוף ואפילו נעשה זה ההפך וכח הפמ"ג דכל זה בשלא ניכר להדיא פרידמן אבל אם ני אין מועיל לו שום מיקון אפילו נעשה לאחר הכתיבה. ועי"ן בנה"ל משי"כ אדות זה: * מיהו אם אנו רואין וכו'. עי"ן ג"כ בלא מיקון אבל לפנין מיקון מהני עכ"פ קריאת המינו בין פשוטות לכפופות והכל דינא כמו שכתבנו מחילה. כ הפמ"ג בסימן זה נהרבה מקומות וזמר דיני הפרטים לג

הקדמה

א"ה לפני כשלושים שנה בערך זכינו להדפיס חמש מסכתות מז' מסכתות הקטנות שנוספו על הש"ס עם ביאורים והם מס' ציצית תפילין מזוזה עבדים כותים, ושתי האחרות שהם מס' ס"ת וגרים לא חשתי להדפיסם בשביל שמס' ס"ת כלולה כולה במס' סופרים וכבר יש הרבה מפרשים שם ומס' גרים כבר פירשה הגאון בעל נחלת יעקב ז"ל, וכעת נמלכתי שראוי להשלים את המלאכה ואע"פ שכבר יש מפרשים אין אדם נוגע במוכן לחברו אפי' כמלא נימא ולכל א' יש חלקו בתורה, וכשהתחלתי לעי' במס' ס"ת ראיתי שבמס' סופרים יש הרבה שינויים והוספות כי ידוע דמס' סופרים סידרוה הגאונים כמש"כ הרא"ש בה' ס"ת סי' י"ג ומס' ס"ת היא ברייתא כמש"כ הב"י ביו"ד סי' ער"ה בשם הר"י אסכנדרני ומסדרי מס' סופרים הכניסו בה' פרקים הראשונים כל מס' ס"ת והוסיפו הרבה דברים מבבלי וירושלמי וגם יש כמה שינויים וברייתא זו צריכה ביאור בהרבה דברים ולכן השתדלתי לעשות לה ב' ביאורים וקראתיים קלף ודוכסוסטוס [שלדעת הרא"ש ס"ת כשר בשניהם] גם הוספנו בעז"ה הרבה על מסורת הש"ס והגהות שנדפסו בש"ס וילנא גם הי' בידי מה שנדפס באמריקה ז' מסכתות קטנות מכת"י ומס' סופרים וסופרים ב' [שהיא ג"כ ברייתא] מכת"י והעתקתי משם שינוי הנוסחאות, והנה בתחלה עלה בדעתי לסדר גם על השו"ע ה' ס"ת כמו שעשינו במס' מזוזה אולם אחרי רואי שכמה מדורות האחרונים כבר ליקטו כל הלכות ס"ת באורך וברוחב אמרתי אינו בדין שיניף המקצר על המאריך ונמנעתי מזה, ויה"ר שיהא לתועלת להגדיל תורה ולהאדירה.

ופתח דברינו יאיר בענין מצות כתיבת ס"ת, הנה השאג"א נסתפק בכונת הרמב"ם בפ"ז מס"ת ועתה כתבו לכם את השירה כלומר תורה שיש בה שירה זו לפי שאין כותבין את התורה פרשיות פרשיות אם הכונה שאין חייבין לכתוב רק השירה אלא שא"א לכתוב פרשיות ממילא מוכרחים לכתוב כולה או שכונת התורה לכתוב כולה שהרי אין כותבין פרשיות וע"כ הכונה לכתוב ס"ת שיש בה השירה ונ"מ אם כתב ס"ת ובלה ונשתייר השירה אם אין חיוב רק לכתוב השירה הרי יש לו השירה וכתבה בהיתר [מבואר מדבריו שאילו בלה כולה בודאי חייב לכתוב השירה ודלא כבני יונה שהביא בפ"ת יו"ד סי' ע"ר סק"ג] והביא רא"י מסנהדרין כ"א ב' דפריך ארבא דאמר אע"פ שהניחו לו אבותיו ס"ת מצוה לכתוב משלו ופריך דהתנן גבי מלך כותב לו ס"ת מלך אין הדיוט לא (ובשלמא אם לא כרבא י"ל דהניחו לו אבותיו במלך חייב ובהדיוט פטור) ומשני לב' תורות וכתב דזה לא קשה לו לישני בכתב ובלה חוץ מהשירה בהדיוט פטור ומלך חייב דמתני' משמע דאתחלת כתיבה קאי וע"ז קאמר הדיוט לא אלא דקשה דהדיוט פטור ומלך חייב דגם הדיוט חייב השלים השירה דנמצא שכותב בהיתר ובוזה הדיוט פטור ומלך חייב דגם הדיוט חייב לכתוב כל התורה אבל הקשה דהא כותבין חומשין כמש"כ רמב"ם שם הי"ד וא"כ לכל י"יזה יכתוב רק חומש דברים ונשאר בקושיא, והנה מש"כ שאם כתב ובלה כיון שנשאר

מסכת סופרים פרק ע

תשעים ושמונה הכל לפי הכתב . במסעות שנאמר (במדבר לג) ויכתב משה את מצאיהם . ברבבות ישראל שנאמר (שמות לד) כתב לך [וגו'] ואת ישראל מה ישראל בששים ריבוא אף שימה של תורה בששים (ריבוא) . בזקנים שבעים ושנים שנא' (במדבר יא) אספה לי שבעים איש וגו' . וישארו שני אנשים במחנה [וגו'] והמה בכתובים שבעים ושנים . ובתוכחות תשעים ושמונה שנאמר (דברים כח) אם לא תשמור לעשות את כל דברי התורה הזאת [וגו'] ובקלפים לא נתנו שיעור אלא כל שרוצה [א] מוסיף ובלבד שלא יפחות משלשה דפין [ב] :

הלכה א (ה) ע

נביא לנביא [ו] בפני עצמו [ול] תורה חומשין מקדושה חמורה ושימתן שוין : כאחת אבל אם בן זונן שהיו לו לו כי אם כל אה תורה נביאים ונבני עצמו ונביא שבה אל יקרא ו שנמחק אל [ט] זה מותר : הלכה רובו ומיעוטו קי בדף דברי רב הלכה י אין [כ] (ה) ומצוה בגדול

הלכה ז יריעה שבלתה לא יטול שנים ויחזיר שנים אלא נוטל ג' ויחזיר ג' ומה שהוא מחזיר כמדת כתב ראשון : הלכה ח שיעור הדף כדי שיהא רואהו ובקטן לא יפחות מטפח . ר' יוסי בר יהודה אומר לא יפחות משלש אצבעות : הלכה ט ולא יעשה חצי ארכו [יתר] על רחבו ולא רחבו יותר על חצי ארכו אלא *מאמצעו הוא ועושה אותו מן המובחר : הלכה י לא יעשה חציו גויל וחציו קלפים אבל עושה חציו גויל וחציו צבאים [ג] קלפים מפני שאינו מן המובחר : הלכה יא אין דובקין בדבק ואין כותבין על גבי מטלית (א) ואין תופרין במקום הכתב . אומר ר' שמעון בן אלעזר משום ר' מאיר דובקין בדבק וכותבין על גבי מטלית אבל אין [ד] (ב) כותבין במקום הכתב מכפנים אלא מבחוץ . צריך שיהא משייר מלמעלן ומלמטן שלא יקרע ומחו לה אמוחה מלמטה למעלה ומלמעלה למטה (ג) . הלכה למשה מסיני ספר תורה שנקרע מטלה עליו מטלית מבחוץ . כל האותיות הכפולים באל"ף בי"ת כותב את הראשונים בתחילת התיבה ובאמצע התיבה והאחרונים בסוף (ד) ואם שינה פסול . (ספר הלכה י אין [כ] שנקרע מטלה עליו מבפנים אבל לא מבחוץ) :

נוסחת הגר"א

[א] עושה : [ב] גמר כל הפפרים ושייר בו דף אחד עושה אותו יריעה קסנה ואינו נמנע : [ג] אע"פ שאינו מן המובחר : [ד] תופרין במקום הכתב ואין תופרין מבפנים אלא מבחוץ . הלכה למשה מסיני שיהא משייר מלמעלן ומלמטן ומחו לה אמוחה שלא יקרע וס"ת שנקרע מטלה עליו מטלית מבחוץ אבל לא מבפנים כל האותיות : [ה] וכתובים כאחת דברי ר"מ ר' יהודה אומר תורה בפני עצמו ונביאים בפני עצמן וכתובים בפ"ע וחכמים אומר מדובקים כא' ע"פ ראב"ע . וי"א לא היו לו כי אם כל אחד ואחד בפני עצמו . אומר ר' מעשה באחד שהביא לפנינו תורה ונביאים בפ"ע וכתובים בפ"ע לא יניח : [ו] ריוח באצבע (וכ"ה ככ"ו) : [ז] לו ריוח מלמטה ומתחיל מלמעלה : [ח] שנקרו או שפסקי : [ט] נוסחאות כ"י נמנע : (הל"ז) ג' ומחזיר (וכו') הראשון : (הל"ח) כדי שהוא רואהו : (הל"ט) לא יעשה ארכו כותבין במקום הכתב וספר שנקרע מטלה עליו מטלית מבחוץ (והשאר שדרכו בסוף ההלכה ליהא) : פ"ג שהביא לפנינו תורה נביאים מדובקים כאחת והכשרט : (הל"י) אבל בגוילין : (נ"א הל"ה ו' ליהא) : (הל"ו) ספר שנפסק (הל"ט) בו אות אחת (וכו') נמחק רובו ומיעוטו קיים מותר (והשאר ליהא) : (נ"א) אסור לקרות בו נמחק (וכו') אומר ג' בדף ואין נמנעין (והשאר ליהא) : (נ"א) אין פותחין בתורה יותר מג' (וכו') היריעה והמהרג

כסא רחמים

בארגוס אבל כתב פי' שאמרו רז"ל כגון שכתוב הן ואמרו רז"ל [מו"ק כח זש"מ] בלשון יוני אחד אש כתב א' במקום הן פסול וכן מ"ש במנחות דף ל"ד טע ככתפי שמים פה באפריקי שמים אש כתב במקום לטוטפות לארבע פסול וכיוצא בזה ופשוט : פרק ב במדת כתב ראשון . אפשר דאחא לאשמעינן דכל הקפידא הוא שיביה כמדת מהו ראשון הגם דיש שינוי במהות הכתב כל שהיה כמדת ראשון סגי אמנם ודאי דטוב שיכתוב ספר הראשון אש אפשר כמ"ש הרב ש"ך ז"ל אמנם אין קפידא כי אש על שיביה מדה כנגד מדה : שיעור כו' . פי' שיעור אורך הדף לא יהא ארוך כל כך שאינו רואה פי' שלא יהא כ"כ גבוה עד שיערח לראות . ובקטן אש בל לעשותו קטן

נחלת

טעיות והסר ויתיר . אמנם אעתיק מ"ש מעדני י"ט בסוף ה"ק שהביא הלכה זו על מכוזה וז"ל בשיטין נוחתין טעם כמסעות מ"ב וברבבות של ישראל ס' וכזקני של ישראל ע"ב וכתוכחות של משנה חורה ז"ה הכל לפי הכתב : במסעות שנאמר ויכתוב משה את מוצאיהם . ר"ל שהוקש כתיבת התורה למסעות של ישראל שהיו מ"ב עיין רש"י במומט פ' מסעי : ברבבות ישראל שנאמר כתב לך ואת ישראל . ר"ל כפ' כי תשא כתיב כתב לך גו' כי ע"פ הדברים האלה כרתי אהך ברית ואת ישראל הוקש כתיבת התורה לישראל כס' ריבוא אף כתיבת התורה כס' ריבוא . ובגמרא מדויקת מנאיהי כהוב אף כתיבת התורה כס' . ונכון הוא : בזקנים ע"ב שנאמר אספה לי שבעים איש וישארו שני אנשים במחנה והמה בכתובים שבעים ושנים . ר"ל כדאיתא במסכת סנהדרין דף יז שמשא בירר ששה מכל שבע ועשה ע"ב פתקין וא"כ היו מתחלה ע"ב זקנים ומדכתיב והמה בכתובים מקיש כתיבת התורה לע"ב זקנים : וכתובות ז"ה שנה' אש לא תשמור לעשות את כל דברי התורה הזאת . וז"ל דמסיפא דקרא נפקא ליה דכתיב כסיפא הכתובים כספר הזה מקיש מני כתיבת התורה לחוכמות שס' ז"ה עכ"ל מעדני י"ט בקת הוספת ביאור . ובהגהות מיימוני כתבו מ"ח מסעות וע"ש כתי"ט והרא"ש והטור הביאו עוד דיעה אחת מ"ב שיטין וסימן לדבר ארזי צ"ס סיני בקודש : ובקלפים לא נתנו שיעור כו' . ר"ל שלא נתנו שיעור כמה יריעות יזיר לז"ה אלא ר"ל ארזיה מוחים ונלמד שלא יפחות משלשה דפין ר"ל שלא ירבה ביריעות

ובתורה לא נתנו שיעור אלא עושה עמוד בסוף הספר ואינו צריך לעשות כן (יא) אלא בתחלתו:

ו (יב) אין פוחתין ביריעה פחות מג' דפים ואין מוסיפין על שמונה ובקלפים לא נתנו שיעור אלא מוסיף כל מה שהוא רוצה ובלבד שלא יפחת מג' דפין:

ז (יג) גמר כל הספר ושייר בו דף אחד עושה אותו יריעה קטנה בפני עצמה ואינו נמנע:

מסורת הש"ס (יא) נ"א ליחא תיבת אלא. (יב) מנחות ל' א' יר' מגילה פ"א ה"ט. (יג) ע"י מנחות ל' א' יר' מגילה פ"א ה"ט.

קלף

דוכסוסטום

אין בכלל חיוצ היכן לקרות והמנהג לקרות מענין הפרשה או מענינא דיומא ואם יש חתן קורין צענין חתן כמ"ש צש"ע וא"כ אין ידוע כלל השצוה היכן יקראו צשצוה הצא ול"ש לגלול למקום ידוע ולכן מועצ לגלול לתחלתו כנ"ל, ונראה דאין מעכצ גם אם קרא בהפטרע ממקום שאין שייך כלל לא לפרשה ולא לענין היום שעיקר התקנה היתה שיקרא הפטרע שלא תשתכח תורת הקריאה כמ"ש כמ"צ ר"ס רפ"ד סק"צ רק שהמנהג לקרות מענינא חבל אין זה לטיכוצא ול"ע:

וכ"ה במס' סופרים פ"ב: ובתורה. נראה דצ"ל כדי להקיף בתורה, ובנביא לא נתנו שיעור. כי נביאים וכתובים נגללין לתחלתן כדאמרי' התם ולכן אין להם עמוד אלא בסופן ושם צריך להשאיר כדי להקיף העמוד אבל בתחלתו אין עמוד ולכן לא נתנו שיעור שם להקיף העמוד אבל צריך שיעור כדי להקיף כל הספר וזה תלוי לפי גודל הספר וקטנו ולכן אין לו שיעור: ואין צריך לעשות כן בתחלתו כצ"ל וכ"ה במס' ס"ת שנדפס מכת"י:

אין פוחתין ביריעה כו'. ע"י בקלף שהעתקנו מרש"י הטעם משום שאין התפירות מחזיקות יפה כשהיריעה קלרה מדאי או ארוכה מדאי חבל תשצ"ן ח"צ סי' ל"ג כתב שהטעם משום שאין זה נוי הספר שהיריעות קלרות מדאי או ארוכות מדאי וכן מלאחי צקרית ספר להמאירי ול"צ לדעת רש"י הרי יש כתב גם וכתב דק ואם ככתב דק מותר לעשות ג' דפין א"כ ככתב גם שצצ' דפין נכנס כמו ג' ככתב דק הרי אין נ"מ לגבי התפירה ולמה יהא אסור ומלשון רש"י שכתב מזדמנה לו יריעה שיש בה ע' דפים למדת האחרים משמע דתלוי תמיד לפי הכתב הזה ולא לפי ג"פ למשפחותיכם קעניס משום דלא פלוג רבנן לחשוב כל פעם לפי כתב אחר לכן תקנו צלי לחלק וכן מלאחי ראי' זו צס' גדולי הקדש סי' ער"צ סק"צ (וע"ש מה שהוכיח מל' רש"י גבי לא ירצה צדפים ולא ימעט צדפים דג"כ משמע כן) ולא כמ"ש"כ איזה אחרונים להקל בזה, ויש עוד להוכיח ממ"ש דצסוף הספר מותר לעשות יריעה דף א' משום שא"א צענין אחר ואם איתא יקח יריעה גדולה צת ג' דפין ולא יכתוב צה

ו אין פוחתין ביריעה פחות מג' דפים ואין מוסיפין על שמונה. פירש"י (במנחות ל' א') שהטעם מפני שהתפרים של חבורי היריעות יפים בה כשאין בהן יותר מדאי הלכך לא יעשה יריעות קצרות שלא יהו התפירות מקורבין יותר מדאי ולא ארוכות שלא להרחיקן יותר מדאי: ובקלפים לא נתנו חכמים שיעור. כמה יריעות יהיו בס"ת וליריעות קורא קלפים: אלא מוסיף כל מה שהוא רוצה. לפי צורך הספר ובלבד שלא יפחות מג' דפין ביריעה כנ"ל:
ז גמר כל הספר. ברייתא זו כבר שנוי לעיל פ"א הי"ב וחזר ושנאה כאן אגב דנקט אין

ח (ד) יריעה שבלתה לא יטול שנים ויחזור שנים אלא נוטל ג' ומחזיר ג' ומה שהוא מחזיר כמדת כתב הראשון:

ט (טו) שיעור הדף כדי טו) שיהא רואהו ובקטן לא יפחות מטפח ר' יוסי בר יהודה אומר לא יפחות מג' אצבעות:

מסורת הש"ס (ד) ע"י י"ד סי' ר"פ ס"ב. טו) ע"י מנחות ל' א'. טז) נ"א שיהו.

קלף

פוחתין ביריעה פחות מג' דפין נקט לה דבסוף הספר יכול לעשות יריעה קטנה גם לעיל נקט פחות מדף וכאן נקט יריעה קטנה דאפי' יריעה מותר לעשות קטנה:

ח יריעה שבלתה. ובא להחליפה אפי' לא בלו ממנו אלא אחת או שתיים צריך להחליף שלש לפי שא"א שיהיו אותן שמחליף דומות לגמרי לאחרות ולכך צריך שיהיו לפחות שלש דומות (י"ד סי' ר"פ שאפשר שידמה לכתב הראשון. שישתדל עד כמה שקצתו בכחב אחר וטוב שסופר הראשון יכתבם (ש"ך שם):

ט שיעור הדף. היינו רוחב העמוד: כדי שיהא רואהו. כדאמרי' במנחות (ל' א') לא ימעט בדפין מפני שענינו משוטטות פירש"י לא ימעט בדפין לעשות ג' דפין גדולות ורחבות אם יריעה גדולה היא מפני שענינו משוטטות כשהדפין רחבים וטועה בראשי שיטות: ובקטן לא יפחות מטפח. כדאמרי' שם לא ירבה בדפין מפני שנראה אגרת פירש"י אם קלף קטן הוא לא יעשה בו ח' דפין מפני שהדפין קצרים ונראין כאגרת אלא כגון למשפחותיכם למשפחותיכם למשפחותיכם ג"פ וזהו טפח בכחב בינוני (ש"ך י"ד סי' ער"ב סק"ג): ג' אצבעות. ס"ל דסגי כשיעור

בחלקה למים ובלתה חליה או סיבה אחרת וצגלל שהיתה ישנה הזיקה המים וכה"ג וחליה נשאר שלמה ובאמת לפי העור שבלה כל היריעה הו"ל לאשמעי' תחלה דלא סגי לסלקה אלא צריך ליקח עוד צ' יריעות ומדמתחיל לא יטול שנים משמע דפשיטא ליה דשנים מוכרח ליטול ומכ"ל הא לפני דאשמעי' זה ע"כ נלענ"ד דפשעות הדברים כפי' הח"ל ומש"כ האחרונים להשיב ע"ז אינו מוכרח כלל והנה הרמב"ם השמיט צרייתא זו ואם כדעת הח"ל א"ש שזה כלול במש"כ צפ"ט מס"ת הי"ב אין עושין ביריעה פחות מג' דפין ולא חילק דבלתה שאני משמע בכל גוונא אבל אם כדעת העור ל' לא יפחות מעפח. יל"ע למה לא חשיב לה צנדה כ"ו א' צבדי הני דשיעורן עפח דהוא נמי כתיבא

דוכסוסמום

אלא דף אחד ולענין החפירה אין נ"מ צזה כיון שהיא רחבה הרי החפירה לא מתקלקלת ולא מלינו איסור להשאיר בסוף הספר או בתחלתו יותר מכדי היקף ואדרבה תבא עליו צרכה שמרבה בגליון ולא יקרע וא"כ למה לא ישאיר יותר אט"כ דלא פלוג רבנן צזה וכל שאין ג' דפין כחוצים אסרו:

יריעה שבלתה כו. ע"י צקלף שהעתיקו פי' העור שהוצא צשו"ע. אמנם צתשו' חכם צבי סי' י"ט חלק על העור דצכמה מקומות אשכחן מסלק היריעה וא"ל לסלק ג' יריעות, וכתב דפי' הצרייתא יריעה שבלתה היינו שבלה קלת ממנה כגון צ' דפוס וע"ז קאמר לא יטול שנים ויחזור שנים שהרי אסור לעשות יריעה פחות מג' דפוס כנ"ל ה"ן לכן נוטל ג' ומחזיר ג' אם יש צה ו' דפוס, ובאמת דבר הלמד מענינו דצבכי מיירי כאן וצמס' סופרים צאמת הפסיק שם צכמה הלכות אבל מסדרי מס' סופרים העתיקו מכאן ודרכן להכניס עוד הלכות מירושלמי ומעוד מקומות וסדרוהו הגאונים כמש"כ הרא"ש צה' ס"ת סי' י"ג אבל כאן שהועתק מצרייתא דידן וצרייתא דידן מיירי כאן צדף או שחיס שבלה וייתכן שהעור וכ"ש האחרונים לא ה"ו צידם מס' ס"ת רק מס' סופרים ואילו ראו כאן היו מפרשים כפי' הח"ל ומש"כ צשם נמוק"י דדוקא בלתה מחמת יושן הנה בלתה יכול להיות ג"כ שנפלה